WAGNER MIRET

# RETSMØDERAPPORT
i sag C-334/92 *

## I — Faktiske omstændigheder og retlig baggrund

### A — *Retlig baggrund*

1. *Fællesskabsretten*

I henhold til Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EFT L 283, s. 23, herefter benævnt »direktiv 80/987«) skal medlemsstaterne oprette et organ, der skal sikre de arbejdstagere, hvis arbejdsgiver er blevet insolvent, betaling af tilgodehavender.

Det bestemmes i direktivets artikel 1, stk. 1:

»Dette direktiv finder anvendelse på krav, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har erhvervet i forhold til arbejdsgivere, der er insolvente i henhold til artikel 2, stk. 1.«

Bestemmelsens stk. 2 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne kan undtagelsesvis fra dette direktivs anvendelsesområde udelukke krav fra visse kategorier af arbejdstagere, fordi arbejdstagernes arbejdsaftale eller ansættelsesforhold er af en særlig karakter, eller fordi der findes andre former for garanti, som sikrer arbejdstagerne en beskyttelse svarende til den, der fremgår af dette direktiv.

Fortegnelsen over de i første afsnit omhandlede kategorier af arbejdstagere er indeholdt i bilaget.«

I medfør af denne bestemmelse anmodede Kongeriget Spanien om, at private tjenestefolk, der er ansat af en fysisk person, blev udelukket. Dette fremgår af afsnit I i bilaget til direktiv 80/987, som ændret ved direktiv 87/164/EØF af 2. marts 1987 (EFT L 66, s. 11, herefter benævnt »ændringsdirektivet«).

I øvrigt bestemmes det i artikel 2, stk. 2, i direktiv 80/987:

»Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes nationale retsregler for så vidt angår definitionen af udtrykkene 'arbejdstager' ...«

2. *National ret*

I spansk ret blev garantifonden, Fondo de Garantía Salarial, oprettet i henhold til

* Processprog: spansk.

artikel 33 i lov nr. 8/80 af 10. marts 1980, lov om arbejdsforhold.

I medfør af nævnte bestemmelse skal garantifonden udbetale arbejdstagerne løntilgodehavender, der er opstået som følge af insolvens, betalingsstandsning, konkurs og likvidation.

I henhold til lovens artikel 1, stk. 1, finder den anvendelse på:

»arbejdstagere, som frivilligt og mod vederlag leverer en tjenesteydelse for fremmed regning som led i arbejdet for og under tilsyn af en tredjemand, en fysisk eller juridisk person, benævnt arbejdsgiveren eller entreprenøren.«

I henhold til samme artikels stk. 3, litra c), er imidlertid følgende undtaget:

»Arbejde, som blot består i at virke som rådgiver eller som medlem af ledende organer i virksomheder, der retligt har form af et selskab, forudsat at arbejdet kun omfatter opgaver, der er forbundet med sådanne funktioner.«

I lovens artikel 2, stk. 1, litra a), nævnes herefter blandt de ansættelsesforhold af særlig karakter, for hvilke der i medfør af artikel 2a i tillægsbestemmelserne skal fastsættes særlige regler, direktionsmedlemmer, der ikke er omfattet af den ovenfor nævnte bestemmelse i artikel 1, stk. 3, litra c).

Endelig bestemmes det i artikel 3 i dekret nr. 1382/85 af 1. august 1985, der er udstedt til gennemførelse af ovennævnte artikel 2, stk. 1, litra a), at rettigheder og forpligtelser i forbindelse med ansættelsesforholdet for direktionsmedlemmer aftales mellem parterne, idet de dog er omfattet af bestemmelserne i det pågældende dekret og af andre bestemmelser, der måtte finde anvendelse. For så vidt angår de øvrige almindelige bestemmelser om ansættelsesforhold, herunder lov om arbejdsforhold, finder de kun anvendelse, såfremt dekretet udtrykkeligt henviser dertil, eller såfremt det særligt er angivet i arbejdsaftalen.

I dekretets artikel 15, som indeholder en opregning af de garantier, direktionsmedlemmer er omfattet af, henvises der til artikel 27, stk. 2, artikel 29 og 32 i lov om arbejdsforhold, men ikke til artikel 33.

B — *Retsforhandlingerne ved den nationale ret*

T. Wagner Miret, der var direktionsmedlem i virksomheden CEP Catalana SA, blev afskediget i henhold til en samlet plan om »reduktion af antallet af ansatte«, som ved afgørelse af 24. november 1989 blev godkendt af chefen for Servei Territorial de Treball del Departament de Treball under den selvstyrende region Catalonien.

Ved kendelse af 9. november 1990 afsagt af Juzgado de lo Social n° 9, Barcelona, blev CEP Catalana SA erklæret insolvent i forbindelse med en anden sag, hvorunder der var nedlagt påstand om betaling af godtgørelser for lovlig afskedigelse, et krav, der ikke er omtvistet i nærværende sag.

T. Wagner Miret anlagde herefter sag ved Juzgado de lo Social n° 27, Barcelona, med påstand om betaling af ikke-udbetalt løn for perioden 1. oktober 1989 — 30. november 1989 og om betaling af en forholdsmæssig del af de beløb, han havde til gode som følge af afskedigelsen. Det samlede beløb udgjorde 434 880 PTA.

Ved dom af 18. december 1991 frifandt Juzgado de lo Social n° 27, Barcelona, sagsøgte for T. Wagner Miret's påstand.

T. Wagner Miret indbragte herefter sagen for Tribunal Superior de Justicia de Cataluña.

C — *De præjudicielle spørgsmål*

Spørgsmålet om, hvorvidt direktionsmedlemmer kan påberåbe sig den beskyttelse, der i spansk ret er sikret arbejdstagerne i tilfælde af deres arbejdsgivers insolvens, afgøres ikke på samme måde ved alle spanske domstole. I artikel 15 i dekret nr. 1382/85, som indeholder en nærmere beskrivelse af de garantier, denne kategori af arbejdstagere er omfattet af, henvises der således ikke til artikel 33 i lov om arbejdsforhold.

Tribunal Superior de Justicia de Cataluña fandt, at spørgsmålet måtte afgøres på grundlag af fællesskabsretten, og udsatte derfor sagen ved kendelse af 31. juli 1992, indgået til Domstolen den 4. august 1992, og har i medfør af traktatens artikel 177 forelagt følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»a) Omfatter direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 alle arbejdstagere bortset fra dem, der er udelukket i henhold til bilaget til direktivet (87/164/EØF af 2.3.1987)?

b) Indebærer den omstændighed, at Spanien ikke i bilaget til direktiv 87/164/EØF af 2. marts 1987, der supplerer det oprindelige bilag som følge af Spaniens tiltrædelse af Fællesskabet, har medtaget den konkrete undtagelse med hensyn til direktionsmedlemmer, at de nævnte personer fortsat generelt kan være afskåret fra de i direktiv 80/987/EØF fastsatte garantier?

c) Såfremt de i direktiv 80/987/EØF fastsatte garantier finder anvendelse på direktionsmedlemmer i Spanien, skal de nævnte garantier da opfyldes gennem den instans, der opfylder dem for andre arbejdstagere (Fondo de Garantía Salarial) eller i form af en erstatning direkte fra staten?«

Som det fremgår af forelæggelseskendelsen, er Tribunal Supremo af den opfattelse, at direktiv 80/987 ikke finder anvendelse på direktionsmedlemmer. Tribunal Superior de Justicia de Cataluña deler ikke synspunktet.

## II — Retsforhandlingerne for Domstolen

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende EØF-statutten for Domstolen er der

indgivet skriftlige indlæg af T. Wagner Miret ved advokat F. Varela Castro, Barcelona, og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K. Banks og B. Rodríguez Galindo, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede.

Ved beslutning af 17. maj 1993 har Domstolen i medfør af procesreglementets artikel 95, stk. 1 og 2, henvist sagen til Femte Afdeling.

## III — Sammenfatning af de skriftlige indlæg, der er indgivet til Domstolen

A — *Det første spørgsmål*

For så vidt angår det første spørgsmål har *T. Wagner Miret* foreslået, at det besvares med, at direktiv 80/987 »omfatter alle arbejdstagere bortset fra dem, der er udelukket fra dets anvendelsesområde i henhold til direktiv 87/164/EØF af 11. marts 1987«.

*Kommissionen* har anført, at der ved afgørelsen af, om arbejdstagere er omfattet af den beskyttelse, der er indført ved direktivet, må anlægges et ræsonnement i to led.

For det første skal den nationale ret i henhold til artikel 2, stk. 2, i direktiv 80/987 tage stilling til, om de pågældende arbejdstagere i national ret betragtes som lønmodtagere.

Såfremt dette er tilfældet, skal det herefter efterprøves, om de pågældende arbejdstagere ikke er udelukket fra direktivets anvendelsesområde i henhold til direktivets artikel 1, stk. 2.

Sammenfattende har Kommissionen foreslået, at det første spørgsmål besvares med, at »direktiv 80/987/EØF skal fortolkes således, at det omfatter alle de kategorier af lønmodtagere, der i den pågældende medlemsstats eget retssystem er defineret som sådanne, bortset fra dem, der er angivet i bilaget til direktivet«.

B — *Det andet spørgsmål*

*T. Wagner Miret* har her foreslået, at Domstolen kender for ret, at direktionsmedlemmer ikke er afskåret fra de i direktiv 80/987 fastsatte garantier.

*Kommissionen* har foreslået, at spørgsmålet besvares med, at »for så vidt direktionsmedlemmer i national ret betragtes som lønmodtagere, kan en medlemsstat ikke udelukke denne kategori af ansatte fra anvendelsesområdet for direktiv 80/987/EØF, som ændret ved direktiv 87/164/EØF, såfremt den pågældende kategori ikke er nævnt i bilaget til direktivet«.

Kommissionen har anført, at efter spansk lovgivning betragtes direktionsmedlemmer som arbejdstagere. Denne kategori af arbejdstagere opfylder således definitionen i artikel 1, stk. 1, i lov om arbejdsforhold og er nævnt i lovens artikel 2, der har overskriften: »Ansættelsesforhold af særlig karakter«. En

undtagelse må imidlertid kunne gælde for direktionsmedlemmer, der også er rådgivere eller medlemmer af virksomhedens ledende organer, som omhandlet i lovens artikel 1, stk. 3, litra c).

Kommissionen har herudover fastslået, at direktionsmedlemmer ikke er blandt de kategorier af arbejdstagere, der er udelukket fra direktivets anvendelsesområde og omtalt i bilaget til ændringsdirektivet.

Kommissionen har heraf konkluderet, at i den foreliggende sag er direktionsmedlemmer ikke udelukket fra direktivets anvendelsesområde.

C — *Det tredje spørgsmål*

Med hensyn til det tredje spørgsmål har *T. Wagner Miret* foreslået, at det besvares med, at »den spanske garantifond hæfter for de i direktiv 80/987/EØF fastsatte garantier over for arbejdstagere, der er direktionsmedlemmer, i tilfælde af virksomhedens insolvens, og at hæftelsen ikke kun omfatter løntilgodehavender, men svarer til den, der fremgår af artikel 33 i lov om arbejdsforhold«.

T. Wagner Miret har nærmere anført, at det i spansk ret er omtvistet, om garantien omfatter alt, hvad arbejdsgiveren er skyldig, eller om den kun vedrører løntilgodehavender.

*Kommissionen* har anført, at når der med henblik på direktivets gennemførelse er indført en institution i spansk ret, påhviler det i princippet den at betale direktionsmedlemmer deres løntilgodehavender.

Kommissionen har nærmere anført, at der ikke er enighed om, hvorledes bestemmelserne i den spanske lov skal fortolkes. Den har tilføjet, at såfremt den spanske domstol efter en nærmere undersøgelse af forholdene måtte nå frem til, at den garantifond, der er indført ved artikel 33 i den spanske lov, på grund af sin virksomhed, opbygning og finansiering ikke skal betale sådanne beløb, kommer situationen til at svare til den, der førte til Domstolens dom af 19. november 1991 (forenede sager C-6/90 og C-9/90, Francovich m.fl., Sml. I, s. 5357). Da den spanske stat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at gennemføre direktivet, kan den være tvunget til at betale erstatning til de berørte personer.

Sammenfattende har Kommissionen foreslået, at spørgsmålet besvares med, at »opfyldelsen af de i direktiv 80/987/EØF fastsatte garantier over for virksomheders direktionsmedlemmer, der med urette i henhold til national lovgivning ikke er omfattet af de pågældende garantier, påhviler i princippet den institution, der er oprettet for de øvrige kategorier af arbejdstagere«.

## IV — Besvarelse af et spørgsmål fra Domstolen

Kommissionen har anført, at

»opfyldelsen af de i direktiv 80/987/EØF fastsatte garantier over for virksomheders direktionsmedlemmer, der med urette i

henhold til national lovgivning ikke er omfattet af de pågældende garantier, påhviler i princippet den institution, der er oprettet for de øvrige kategorier af arbejdstagere.«

Domstolen har anmodet Kommissionen om at uddybe sit synspunkt i relation til direktivets ordlyd.

Kommissionen har svaret, at såfremt den nationale domstol måtte finde, at den nationale lovgivning kan fortolkes således, at garantiinstitutionen på grund af sin retlige form, opbygning og finansiering kan sikre betalingen af tilgodehavenderne for virksomheders direktionsmedlemmer, skal staten ikke udbetale erstatning. I så fald bringes den normale garantiordning i anvendelse. Det påhviler kun staten at udbetale erstatning, såfremt der ved den nationale lovgivning ikke kan antages at være oprettet en institution svarende til direktivets bestemmelser.

R. Joliet

Refererende dommer